

A SZOCIÁLIS JOGOK EURÓPAI PILLÉRE (SZOCIÁLIS PILLÉR)

A Szociális Pillér „története”, célja és tartalma

A Szociális Jogok Európai Pillére része az Európai Bizottság által 2015-ben meghirdetett prioritásoknak, amelynek célja az EU szociális dimenziójának erősítése. A Szociális Pillér szerepének és tartalmának első megfogalmazására 2016 márciusában került sor, s amelyről egyúttal az EU Bizottság közmegvitatót is tartott 2017 januárjáig. A közmegvitató eredményét és ennek nyomán az EU Bizottság által meghatározott további teendőket az EU Bizottság 2017. április 26-án tette közzé. Az Európai Szociális Pillér ún. szervezeti nyilatkozat (Proclamation) keretében került elfogadásra az Európai Bizottság, az Európai Parlament, az Európai Tanács és az Európai Szociális Partnerek által 2017. november 6-án Göteborgban az EU Szociális Csúcson.

A Szociális Pillér célja, hogy erősítse a munkaerő-piacok és a jóléti rendszerek tisztességes működését. Ezt a célt a Bizottság elvek és jogok meghatározásával és erősítésével kívánja elérni. A Szociális Pillér 20 elvet határoz meg és négy munkavállalói jog erősítését, továbbá az EU Szociális dimenziójának általános fejlesztését tűzte ki célul.

Jogi jellegét tekintve az Intézményközi Nyilatkozat önmagában nem bír kötelező jogi erővel a tagállamokra nézve. Az azokban foglalt elvek és jogok külön aktusként, például irányelvekben meghatározva lehetnek csak kötelezően alkalmazandók. A szociális és foglalkoztatáspolitikai alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartozik, az Európai Uniónak csak szűk körben van jogalkotási lehetősége ezen a területen. A Szociális Pillének éppen az a célja és feladata, hogy azokon a területeken, amelyek nem tartoznak az EU hatáskörébe segítsék a tagállamok a saját politikájuk alakításában irányelvek meghatározásával

és a legjobb gyakorlatok bemutatásával, kicserélésével. A Szociális Pillér alkalmazását a Bizottság csak az euro övezet tagállamaira nézve tartja kötelezően elfogadandónak és követendőnek, azonban a többi tagállam számára is nyitott a részvétel, amely ez utóbbi tagállamok önkéntes elfogadó nyilatkozatától függ. Amennyiben a Szociális Pillért végrehajtása következtében meglévő irányelvek kerülnének módosításra, vagy új irányelvek születnének, azok, mint európai jog, természetesen kötelezők lesznek a Szociális Pillérhez nem csatlakozó tagállamokra is. A Göteborgi Szociális Csúcs ülésén valamennyi tagállam, így Magyarország is csatlakozott a Szociális Pillérhez.

Az EU a Szociális Pillér EU és tagállami végrehajtására is biztosít külön **pénzügyi forrásokat**.

Az ETUC alapvetően elfogadta és üdvözölte a Szociális Pillér létrehozását, hiányolta azonban annak valódi hatékonyságát, konkrét megvalósulását. Ezért indítványozza **konkrét Akcióterv kidolgozását és elfogadását** is a Bizottság és a tagállamok részéről a Göteborgi Csúcstalálkozón. Az ETUC az Akcióterv keretében szeretné, ha a Nyilatkozat vagy az EU Bizottság további intézkedései tartalmazzák, hogy a hatékony végrehajtás érdekében szükség van jogilag kötelező irányelvek meghozatalára még minden ún. nem hagyományos munkaviszonyban foglalkoztatott dolgozó (**non-standard workers**) jogainak védelméről, valamint minden **online platformon** keresztül foglalkoztatott ember munkavállalóként való elismeréséről, továbbá az **önfoglalkoztató munkavállalók** minimális jogainak a meghatározásáról. A munkavállalók egészségének és biztonságának körében pedig azt is szeretné elérni, hogy az európai jog nyújtson védelmet az új kihívásokkal szemben is (például nanotechnológia, diesel, reprotoxinok ellen). A Szociális Pillér hatékony végrehajtásának ki kell továbbá terjednie a kollektív tárgyalások elősegítésére valamint programok kidolgozására a szociális párbeszéd minden szintjének erősítésére, továbbá a bérek közötti konvergenciára

a szociális dömping megelőzése érdekében.

A Szociális Jogok Európai Pillérében meghatározott elvek a következők:

1. Az elvek

Az elveket a Bizottság három nagy csoportra, fejezetre osztotta fel, amelyeken belül határozta meg az azokhoz tartozó pontokat:

1. Esélyegyenlőség és hozzáférés a munkaerőpiachoz

- oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás
- nemek közötti egyenlőség
- esélyegyenlőség
- foglalkoztatás aktív támogatása

1. Méltányos munkafeltételek

- biztonságos és rugalmas foglalkoztatás
- tisztességes megélhetést nyújtó bérek
- tájékoztatás a munkaviszony feltételeiről és védelem biztosítása elbocsátás esetén
- szociális párbeszéd és a munkavállalói részvétel biztosítása
- munka és magánélet közötti egyensúly
- egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezet, adatvédelem

1. Szociális védelem és társadalmi befogadás

- gyermekgondozás és a gyermekek támogatása
- szociális védelem
- álláskeresői járadék
- minimumjövedelem
- időskori jövedelem és öregségi nyugdíjak
- egészségügyi ellátás
- a fogyatékossgal élő személyek társadalmi befogadása

- tartós ápolás-gondozás
 - lakhatás és segítségnyújtás a hajléktalanok számára
 - az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzárés.
1. A Szociális Pillérben meghatározott elvek végrehajtására az alábbi területeken európai jogszabályok megalkotását, valamint értelmezést segítő dokumentum kiadását határozta el az Európai Bizottság a következő területeken:
 2. a munkavállalók tájékoztatására vonatkozó irányelv módosítása
 3. a munka és a magánélet közötti egyensúly megtalálása és biztosítása (új irányelv keretében)
 4. a munkavállalók szociális védelmének erősítése (új irányelv keretében)
 5. a munkaidő irányelv egységes értelmezése (Bizottsági dokumentum kiadása).

A a)-c) pontokban az Európai Bizottság az EU Működéséről szóló Szerződés 154–155. §-ai szerinti európai szociális párbeszédet kezdeményezett az európai szociális partnerek között. A szociális párbeszéd keretében sajnos nem született megállapodás, mivel a munkáltatók vagy elutasították a tárgyalást, vagy – az ETUC álláspontja szerint – inkább csak az időt szeretnék húzni, hogy megakadályozzák vagy hátráltassák az európai szintű jogszabályok létrejöttét ezeken a területeken. Az E Bizottságnak azonban eredménytelen szociális párbeszéd esetén joga van visszavenni a jogalkotás kezdeményezését, amelyre a jelenlegi Bizottság komoly elkötelezettséget mutat, így ezeken a területeken várhatóan a jelenlegi EP és EB mandátumának idején (2019 tavaszáig) még sor kerül.